

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИЗНАННЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В МОЛОДІЖНІЙ СФЕРІ

КИЇВ
2019

УДК 329.78 : 37.061
ББК 66.75
Ч49

Дослідження визнання неформальної освіти в молодіжній сфері / За ред.
Черних О.О., К.: ВАІТЕ, 2019 – 24 с.

ISBN 978-617-7627-22-6

У цьому звіті представлено підсумки дослідження, метою якого було досягнення розуміння найкращих практик та інструментів для підтвердження й визнання неформальної освіти в Україні.

Центр кращого Інтернету підготував цей звіт у межах проекту „Переосмислення визнання”. Проект реалізується в період з грудня 2018 року до грудня 2020 року за підтримки Програми Erasmus+ Європейського Союзу.

Результати дослідження можуть бути використані як в практичній роботі молодіжних працівників та працівниць, так і взяти до уваги всіма зацікавленими сторонами, зокрема тими, хто розробляє молодіжну політику на всіх рівнях.

©Центр кращого Інтернету, 2019

ЗМІСТ

Огляд і методологія	4
Ключові знахідки обговорень у фокус-групах та під час глибинних інтерв'ю з молодіжними працівниками та працівницями й освітянами та освітянками	6
Ключові знахідки обговорень у фокус-групах з підлітками та молодими людьми	9
Результати обговорень з молодіжними працівниками та працівницями й освітянами та освітянками	11
Результати обговорень з підлітками та молодими людьми	15
Рекомендації учасників та учасниць дослідження щодо валідації результатів неформальної освіти	18
Питання для фокус-груп з молодими людьми	19
Питання для фокус-груп і глибинних інтерв'ю з молодіжними працівниками/працівницями, освітянами/освітянками	20

ОГЛЯД І МЕТОДОЛОГІЯ

Центр кращого Інтернету підготував цей звіт у межах проекту „Переосмислення визнання”. Проект реалізується в період з грудня 2018 року до грудня 2020 року за підтримки Програми Erasmus+ Європейського Союзу. Партнерами проекту стали організації-представники семи країн: Грузії, Молдови, Литви, Фінляндії, Вірменії, Ірландії та України. Проект „Переосмислення визнання” в Україні реалізує ГО „Центр кращого Інтернету”.

У цьому звіті представлено підсумки дослідження, метою якого було досягнення розуміння найкращих практик та інструментів для підтвердження й визнання неформальної освіти в Україні.

В Україні проживає понад 11 227 951 молодих людей віком від 14 до 35 років (2017).¹

Угода про асоціацію між Україною та ЄС передбачає зокрема поглиблення співробітництва та обмін досвідом у галузі молодіжної політики й неформальної освіти для молоді.²

Рамкова програма співробітництва між Міністерством молоді та спорту України і Радою Європи у сфері молодіжної політики на 2016 – 2020 рр. визначає одним із пріоритетів визнання неформальної освіти.³

Державна цільова соціальна програма «Молодь України 2016 – 2020» одним із пріоритетних завдань визначає розвиток неформальної освіти.

Відповідно до ст. 8. п. 3 Закону України „Про освіту”, неформальна освіта – це освіта, яку здобувають зазвичай за освітніми програмами і яка не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

У звіті наведено результати обговорень у чотирьох фокус-групах з молодими людьми, молодіжними працівниками та працівницями й освітянами та освітянками в містах Северодонецьк (Луганська область), Конотоп (Сумська область), а також під час шести глибинних інтерв'ю зі зацікавленими особами в містах Київ, Луцьк, Ніжин, Херсон. Обговорення та глибинні інтерв'ю відбулись у квітні 2019 року.

1 Участь молоді в процесах реформування держави. Щорічна доповідь Президентів України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні (за підсумками 2017 року) / Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики; редкол. : Жданов І. О., гол. ред. колеж., Ярема О. Й. та ін. – К. : ДП «Редакція інформаційного бюлетеня «Офіційний вісник Президента України», 2018. – 100 с.

2 Угода про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншого боку, ст. 434. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011 (дата звернення : 19.06.2019).

3 Рамкова програма співробітництва між Міністерством молоді та спорту України та Радою Європи у сфері молодіжної політики на 2016-2020 роки URL : http://www.dsmsu.gov.ua/media/2015/02/23/41/Ramkova_programa_.pdf (дата звернення : 19.06.2019).

У них узяли участь 22 жінки та 4 чоловіки віком від 15 до 60 років.

Кожне обговорення у фокус-групі та під час глибинного інтерв'ю тривало в середньому одну годину. Учасники й учасниці висловлювались із поставлених питань, не прагнучи дійти консенсусу. Завдяки такому підходу вдалось отримати якісну інформацію, яка відображає широкий діапазон думок щодо визнання неформальної освіти в Україні.

Протягом обговорень у фокус-групах та інтерв'ю учасники й учасниці висловлювали думки щодо **визнання й перевірки результатів неформальної освіти в молодіжній роботі**.

Обговорення відбувались відповідно до питань дослідження в трьох послідовних розділах:

перший – спроба розкрити, як учасники й учасниці молодіжних проектів сприймають те, що вони дізналися й чого навчились під час цих проектів, і де вони можуть застосувати ці знання й навички;

другий – обговорення практики визнання роботодавцями або закладами освіти навичок, набутих у неформальній освіті;

третій – вивчення розуміння того, яким методам та інструментам молоді люди віддають перевагу для перевірки набутих ними навичок.

КЛЮЧОВІ ЗНАХІДКИ ОБГОВОРЕНЬ У ФОКУС-ГРУПАХ ТА ПІД ЧАС ГЛИБИННИХ ІНТЕРВ'Ю З МОЛОДІЖНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ТА ПРАЦІВНИЦЯМИ Й ОСВІТЯНАМИ ТА ОСВІТЯНКАМИ

Тема 1: Документація результатів навчання

- В Україні відсутні централізований метод / національна нормативно-правова база / національна стратегія валідації неформальної освіти. Неформальна освіта як вид освіти зазначена в Законі України „Про освіту”.
- Єдина думка щодо того, чи повинна Україна розглядати можливість визначення та призначення координаційної організації для валідації неформальної освіти, відсутня.
- Аргументами „за” визначення та призначення координаційної організації для валідації неформальної освіти в країні вважають: необхідність валідації професії „тренер/тренерка” для можливості оплати праці державними організаціями, підвищення якості неформальної освіти, урахування результатів неформальної освіти у формальній освіті.
- Серед аргументів „проти” визначення та призначення координаційної організації для валідації неформальної освіти в країні наводять такі: наявність такої організації призведе до боротьби між організаціями за можливість стати офіційною координаційною організацією та до корупції; відсутність громадської організації, яка має кредит довіри, аби стати прозорою координаційною організацією; визначення рівня відповідності компетентностей формальним критеріям та стандартизація заперечують концепції неформальної освіти; незрозумілість механізмів створення такої організації.
- Систематичності впровадження валідації неформальної освіти в Україні не помічають майже всі учасники та учасниці дослідження.
- Серед критеріїв і форматів для документування неформальної освіти в Україні як державні, так і громадські організації зазвичай використовують „присутність учасника чи учасниці на заході” та паперовий сертифікат із зазначенням такої участі.
- Наявні формати документації неформальної освіти здебільшого засвідчують присутність учасника чи учасниці на заході, а не розвиток і визнання набутих компетенцій.
- Переходу від друкованих до електронних методів валідації й визнання результатів навчання в останні роки не помічено. Зокрема, кілька учасників зазначили, що контролюючі органи беруть до уваги лише паперові сертифікати.
- Найбільш відповідними методами для оцінки набутих навичок визначають докази, отримані з роботи або іншої практики (добровільна активізація, робочі ситуації), діалоги й розмовні методи, спостереження (вилучення доказів від кандидатів під час виконання повсякденних завдань). Найбільш ефективним інструментом представлення доказів є звіти третіх сторін (листи-рекомендації).
- Роботодавці надають значення навичкам потенційних працівників, набутих під час участі в молодіжних проектах, у випадках, коли: самі брали чи беруть участь у подібних проектах; такі проекти організовує визнана організація (наприклад, Міністерство молоді та спорту України); сертифікат учасника чи учасниці відповідає державним стандартам і засвідчує підвищення кваліфікації.

- Роботодавці зазвичай оцінюють або підтверджують компетенції потенційних працівників, набуті під час участі в молодіжних проектах, вивчаючи резюме та проводячи індивідуальну співбесіду. Деякі роботодавці для такого підтвердження просять лист-рекомендацію чи звертаються до громадської організації, у якій потенційні працівники чи працівниці були волонтерами чи волонтерками, навчалися або працювали.

Тема 2: Оцінка результатів навчання

- Зазвичай процедури та інструменти, що підтримують ідентифікацію знань, навичок і компетентностей, набутих під час неформальної освіти, є доволі поверховими та схожими для організацій у різних галузях: видають сертифікат про участь у тому чи тому заході.

- Деякі організації впроваджують діалогові процедури ідентифікації знань, навичок і компетентностей, набутих під час неформальної освіти: самоаналіз і затвердження його результатів тренером, фасилітатором, ментором чи співробітником організації, виконання й перевірка домашнього завдання, практична волонтерська діяльність, конкурс найкращих практик молодіжної роботи, оцінювання за принципом «рівний-рівному».

- Керівництво й консультування як частину процесу валідації результатів неформальної освіти впроваджують у деяких організаціях, але це ще не є сталою практикою.

- Для забезпечення неупередженості консультанта/консультантки з валідації результатів неформальної освіти зокрема запропоновано: розробити стандарти молодіжної роботи, стандарти професії „Молодіжний працівник/працівниця”. Ці стандарти мають впливати з потреб молоді та бути створені за її участю.

- Доказом для перевірки достовірності компетенцій, набутих під час неформальної освіти, зазвичай є наявний сертифікат про участь у програмі чи заході або практична діяльність з використання набутих компетенцій.

- Зазвичай сертифікат як інструмент визнання неформальної освіти є транскордонним і ніщо не заважає використовувати його на території інших країн. Є випадки, коли абітурієнти/абітурієнтки зарубіжних закладів вищої освіти (ЗВО) чи заявники/заявниці потребують від місцевих організацій для вступу в такий ЗВО чи участі в програмі за кордоном підтвердження у вигляді сертифіката про громадську чи волонтерську діяльність

- Легітимність організації, яка видає сертифікати, запропоновано забезпечити шляхом: наявності інформації про організацію онлайн, надання легального статусу провайдера неформальної освіти, розробки знака якості для організацій, що провадять неформальну освіту, створення рейтингу таких організацій.

Тема 3: Цифрові бейджі

- Більшість учасників та учасниць дослідження не знайомі з концепцією відкритих цифрових бейджів.
- Ті, хто використовували відкриті цифрові бейджі, мають уяву або чули про них, зазначають, що вони здатні посилити визнання неформальної освіти, зокрема позанавчальної діяльності учнівства та студентства, спростити паперовий документообіг для визнання неформальної освіти, зробити розпізнавання набутих компетенцій більш видимим завдяки відкритості й доступності для перевірки.
- Прототипи відкритих бейджів для конкретних проектів чи країн не можуть перешкоджати їх передачі через національні кордони завдяки транскордонності онлайнового простору.
- Автоматичний переклад опису відкритих цифрових бейджів може зробити їх більш транскордонними.

КЛЮЧОВІ ЗНАХІДКИ ОБГОВОРЕНЬ У ФОКУС-ГРУПАХ З ПІДЛІТКАМИ ТА МОЛОДИМИ ЛЮДЬМИ

Тема 1: Розуміння результатів навчання та застосування знань

- Основними результатами навчання студентів/студенток під час молодіжних проектів стали розвиток компетенцій, пов'язаних з обраною спеціальністю, навичок ведення дебатів і публічних виступів.
- Основні результати навчання учнівської молоді під час молодіжних проектів різняться залежно від проекту.
- Студенти/студентки рідко застосовують у повсякденному житті знання, які вони здобули під час участі в молодіжних проектах. Частіше вони використовують їх у професійній чи навчальній та позанавчальній діяльності (формальна освіта).
- Учнівська молодь частіше застосовує в повсякденному житті знання, які вона здобула під час участі в молодіжних проектах. Були зазначені, зокрема, навички безпечної поведінки в Інтернеті, розпізнавання фейкових новин у медіа.
- Після завершення молодіжного проекту молоді люди, представники і учнівства, і студентства, дізнаються, які знання вони здобули безпосередньо в практичній діяльності, як одразу після участі, так і через великий проміжок часу в тій чи тій ситуації, що потребує застосування набутих знань чи навичок.
- Ніхто з учасників та учасниць фокус-груп не брав участі в заходах, де можна отримати Youthpass. Двоє учасників фокус-групи для студентської молоді брали участь у заходах, де отримали відкритий цифровий бейдж.
- Найчастіше документальним визнанням набутих знань і навичок під час участі в молодіжних проектах є паперові сертифікат, грамота чи диплом. Зазвичай участь у заході є єдиним критерієм для отримання сертифіката.

Тема 2: Форми визнання

- Усвідомлення молодими людьми досягнень у навчанні під час молодіжних проектів зазвичай відбувається через неструктуроване самоспостереження та ситуативне порівняння себе з „собою вчорашнім”, досягнення в навчальній і позанавчальній діяльності.
- Досягнення в позанавчальній діяльності, пов'язаній з обраною спеціальністю, викладачі визнають неофіційно. Новини про такі досягнення можуть оголошувати на рівні факультету/університету, дипломи та грамоти розміщують на „Дошці пошани”.
- Знання й навички оцінюють під час конкурсів у складі журі як представники/представниці цієї галузі, так і працівники/працівниці громадських чи міжнародних організацій.
- Індивідуальний зворотний зв'язок щодо власних знань і навичок молоді люди зазвичай отримують, якщо звертаються безпосередньо до конкретного представника чи представниці журі (якщо це конкурс), організаторів/організаторок і тренерів/тренерок (якщо це освітній захід).
- Молоді люди розуміють, що їхні навички, яких вони набули в молодіжних проектах, визнають з-поміж іншого тоді, коли: 1) їх знов запрошують узяти участь у молодіжному проекті чи освітньому тренінгу, 2) вони отримають вербальне

схвалення від викладачів/викладачок, учителів/учительок чи організаторів/організаторок освітнього заходу тощо.

- Дехто з молодих людей зазначив, що, якщо ті чи ті навички та знання визнають шляхом проведення конкурсів, то, крім грамоти, бажано було б отримати якийсь матеріальний подарунок (ручку, флеш-карту, навушники, грошовий приз тощо).

- Частина молодих людей зазначила, що, якщо це публічний виступ, то ці навички можуть підтвердити глядачі/глядачки, спостерігачі/спостерігачки та журі.

- Важливим для частини молодих людей є підтвердження їхніх знань і навичок людиною, яку вони вважають авторитетом у цій галузі.

- Більшість молодих людей підкреслила важливість саморозвитку, рефлексії та висловила зацікавленість і відкритість для співпраці з радником/радницею, який/яка допомагав/допомагала би їм отримувати зворотний зв'язок і класифікувати навички та знання, яких вони набувають завдяки участі в молодіжних проектах.

Тема 3: Досвід визнання та валідації

- Молоді люди згадують їхні навички та знання, набуті в молодіжному проекті, коли подають заявки чи пишуть характеристики для участі в інших молодіжних проектах, зокрема освітніх.

- Як доказ навичок і знань організатори/організаторки молодіжних проектів чи конкурсів іноді просять надіслати копії сертифікатів про участь в інших проектах.

- Більшість молодих людей (як серед учнівства, так і серед студентства) висловили зацікавленість і відкритість щодо запровадження використання відкритих цифрових бейджів для визнання навичок і знань, набутих ними під участі в молодіжних проектах, зокрема освітніх, і позанавчальній діяльності в закладі освіти.

- Частина молодих людей наголосила на необхідності поширення практики використання відкритих цифрових бейджів різними організаціями в країні для врахування наявності їх під час вступу до закладів вищої освіти та подання для участі в молодіжних проектах і програмах.

РЕЗУЛЬТАТИ ОБГОВОРЕНЬ З МОЛОДІЖНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ ТА ПРАЦІВНИЦЯМИ Й ОСВІТЯНАМИ ТА ОСВІТЯНКАМИ

Тема 1: Документація результатів навчання

- В Україні відсутні централізований метод / національна нормативно-правова база / національна стратегія валідації неформальної освіти в Україні. Неформальна освіта як вид освіти зазначена в Законі України „Про освіту”.

„Якщо і існує, то я такої не бачив. Єдина програма „Молодіжний працівник”, яка визнає сьогодні неформальну освіту як інструмент тому, що сертифікат видає освітня установа – Державний інститут державної та сімейної молодіжної політики. Але я не можу сказати, що я ще десь бачив правові механізми визнання неформальної освіти на тому чи тому рівні”.

Молодіжний працівник, Луцьк

- Єдина думка щодо того, чи повинна Україна розглядати можливість визначення та призначення координаційної організації для валідації неформальної освіти, відсутня.

- Серед аргументів „за” визначення та призначення координаційної організації для валідації неформальної освіти в країні зазначають: необхідність валідації професії „тренер/тренерка” для можливості оплати праці державними організаціями (Київ), підвищення якості неформальної освіти (Київ), урахування результатів неформальної освіти у формальній освіті (Сєвєродонецьк).

„Організації, які надають неформальну освіту, повинні мати це право, а це означає, що хтось це право має надавати”

Учителька, м. Конотоп

- Серед аргументів „проти” визначення та призначення координаційної організації для валідації неформальної освіти в країні наводять такі: наявність такої організації призведе до боротьби між організаціями за право стати офіційною координаційною організацією та до корупції; відсутність громадської організації, яка має кредит довіри аби стати прозорою координаційною організацією (Луцьк); визначення рівня відповідності компетентностей формальним критеріям і стандартизація заперечують концепції неформальної освіти; незрозумілість механізмів створення такої організації (Сєвєродонецьк).

„Особистість того, хто провадить неформальну освіту, іноді є більш значущим фактором, ніж наявність сертифіката за результатами навчання. Разом з тим, диплом з відзнакою, отриманий 20 років тому, не цінують, а сертифікат, отриманий під час навчання на онлайн-курсі на EdEra або Прометеусі, вважають додатковою перевагою для участі в інших освітніх програмах і проектах”

Викладачка, Сєвєродонецьк

- Систематичності впровадження валідації неформальної освіти в Україні не помічають майже всі учасники та учасниці дослідження.

„Результати неформального навчання, наприклад онлайнових курсів для юристів, офіційно не зараховують ані викладачам як підвищення кваліфікації, ані студентам як вивчення частини тої чи тої дисципліни”

Викладачка, Сєверодонецьк

- Названо окремі приклади валідації неформальної освіти, які вже існують в Україні, наприклад, державна програма „Молодіжний працівник” (Київ, Ніжин, Луцьк, Сєверодонецьк, Херсон). У цій програмі протягом п'ятих років офіційне визнання неформальної освіти трансформувалось від „корочки” про участь у тренінгу до сертифікатів, які можуть бути враховані державним службовцям як підвищення кваліфікації.
- Освітняни підкреслюють важливість міжсекторної співпраці для визнання неформальної освіти, оскільки, наприклад, сертифікат, диплом чи грамота, видані Міністерством молоді та спорту України, не зараховують працівникам/працівницям системи освіти (Ніжин, Конотоп, Сєверодонецьк).
- Серед критеріїв і форматів для документування неформальної освіти в Україні як державні, так і громадські організації зазвичай використовують „присутність учасника чи учасниці на заході” й паперовий сертифікат із зазначенням такої участі.
- Наявні формати документації неформальної освіти здебільшого засвідчують присутність учасника чи учасниці на заході, а не розвиток і визнання набутих компетенцій.

„Кожен бал відповідно має бути документально підтверджено. Не можна просто написати, наприклад, що я брав участь у мотокросі, ми повірили й надали відповідний бал [у листі самоаналізу позанавчальної діяльності]”

Викладач, м. Сєверодонецьк

- Переходу від друкованих до електронних методів валідації та визнання результатів навчання в останні роки не помічено. Навіть якщо організація надає електронні сертифікати, згодом вона видає ще й паперові, оскільки лише їх беруть до уваги контролюючі органи (Сєверодонецьк, Конотоп).

Студенти ЗВО (Сєверодонецьк, Херсон) зазначають результати неформальної освіти наприкінці семестру в листі самоаналізу позанавчальної діяльності відповідно до Положення про щорічне рейтингове оцінювання.

За результатами формують рейтинг студентів і призначають стипендії. Ця система відрізняється в різних ЗВО.

- Найбільш відповідними методами для оцінки набутих навичок визначили докази, отримані з роботи або практичної діяльності, діалоги й розмовні методи, спостереження. Найбільш ефективним інструментом представлення доказів є звіти третіх сторін, зокрема листи-рекомендації.
- Роботодавці надають значення навичкам потенційних працівників/працівниць, набутих під час участі в молодіжних проектах, зокрема освітніх, у випадках коли: самі брали чи беруть участь у подібних проектах; такий проект організовує визнана організація (наприклад, Міністерство молоді та спорту України); сертифікат учасника чи учасниці відповідає державним стандартам і засвідчує підвищення кваліфікації.

„У зв'язку з новою системою сертифікації вчителів не зрозуміло, які заходи та сертифікати будуть брати до уваги під час атестації, а які ні. Кожен інститут післядипломної освіти визначає власні вимоги для сертифікатів”.

Учителька, м. Конотоп

- Роботодавці зазвичай оцінюють або підтверджують компетенції потенційних працівників/працівниць, набуті під час участі в молодіжних проектах, зокрема освітніх, вивчаючи резюме та проводячи індивідуальну співбесіду. Деякі роботодавці для такого підтвердження просять лист-рекомендацію чи звертаються до громадської організації, у якій потенційні працівники чи працівниці були волонтерами/волонтерками, навчалися або працювали.

Тема 2: Оцінка результатів навчання

- Зазвичай процедури та інструменти, що підтримують ідентифікацію знань, навичок і компетентностей, набутих під час неформальної освіти, є доволі поверховими та схожими для організацій в різних галузях – видають сертифікат про участь у тому чи тому заході.

- Деякі організації впроваджують діалогові процедури ідентифікації знань, навичок і компетентностей, набутих під час неформальної освіти, зокрема: самоаналіз і затвердження його результатів тренером, фасилітатором, ментором чи співробітником організації (Луцьк, Київ, Херсон, Ніжин); виконання та перевірка домашнього завдання; практична волонтерська діяльність (Луцьк, Херсон); конкурс найкращих практик молодіжної роботи (Державна програма „Молодіжний працівник/працівниця”); оцінювання й надання зворотного зв'язку за принципом рівний-рівному (Конотоп, Ніжин).

- Керівництво та консультування як частину процесу валідації результатів неформальної освіти впроваджують у деяких організаціях, але це ще не є сталою практикою.

- Для забезпечення неупередженості консультанта/консультантки з валідації результатів неформальної освіти в молодіжній сфері зокрема запропоновано: розробити стандарти молодіжної роботи, стандарти професії „Молодіжний працівник/працівниця”, які мають впливати з потреб молоді та бути створені за її участю.

„Неупередженість забезпечує практика! Людина свої компетенції підтверджує своєю діяльністю”

Молодіжна працівниця, Херсон

- Доказом для перевірки достовірності компетенцій, набутих під час неформальної освіти, зазвичай є наявний сертифікат про участь у програмі чи заході або практична діяльність з використання набутих компетенцій.

- Сертифікат як інструмент визнання неформальної освіти здебільшого є транскордонним і ніщо не заважає використовувати його на території інших країн. Є випадки, коли абітурієнти/абітурієнтки зарубіжних закладів вищої освіти чи заявники/заявниці потребують від місцевих організацій для вступу до такого ЗВО чи участі в програмі за кордоном підтвердження у вигляді сертифіката про громадську чи волонтерську діяльність.

- Легітимність організації, яка видає сертифікати, запропоновано забезпечити шляхом: наявності інформації про організацію онлайн, надання легального статусу провайдера неформальної освіти, розробки знака якості для організацій, що провадять неформальну освіту, створення рейтингу таких організацій.

Тема 3: Цифрові бейджі

- Більшість учасників та учасниць дослідження не знайомі з концепцією відкритих цифрових бейджів.

- Ті, хто використовували відкриті цифрові бейджі (Сєверодонецьк, Конотоп, Луцьк, Київ), мають уяву або чули про них, зазначають, що вони здатні посилити визнання неформальної освіти, зокрема позанавчальної діяльності учнівства та студентства, спростити паперовий документообіг для визнання неформальної освіти, зробити розпізнавання набутих компетенцій більш видимим завдяки відкритості й доступності для перевірки. Разом з тим кілька осіб наголосили на необхідності введення системи перегонів з отримання бейджів як фактора мотивації серед учасників та учасниць одного проекту (Луцьк, Сєверодонецьк).

- Усі висловились, що прототипи відкритих бейджів для конкретних проектів чи країн не можуть перешкоджати їх передачі через національні кордони завдяки транскордонності онлайнового простору.

- Запропоновано додати автоматичний переклад опису відкритого цифрового бейджу, що може зробити їх більш транскордонними.

РЕЗУЛЬТАТИ ОБГОВОРЕНЬ З ПІДЛІТКАМИ ТА МОЛОДИМИ ЛЮДЬМИ

Тема 1: Розуміння результатів навчання та застосування знань

- Основним результатом навчання студентства під час молодіжних проектів став розвиток компетенцій, пов'язаних з обраною спеціальністю, навичок ведення дебатів і публічних виступів (Сєверодонецьк).
- Основні результати навчання учнівської молоді під час молодіжних проектів різняться залежно від проекту: учасники зазначили розвиток розуміння історичних подій у країні та необхідних особистих дій для розвитку країни, навичок публічних виступів, навичок журналістської діяльності, навичок наукового дослідження, навичок спілкування іноземною мовою, навичок спілкування з молодими людьми з інших країн (Конотоп).
- Студенти/студентки рідко застосовують у повсякденному житті знання, які вони здобули під час участі в молодіжних проектах. Частіше вони використовують їх у професійній чи навчальній і позанавчальній діяльності (формальна освіта). Серед прикладів зазначили розвиток уміння слухати іншу людину, уміння висловлювати приватно й публічно власні думки, бути терплячим, знаходити індивідуальний підхід до людини (Сєверодонецьк).
- Учнівська молодь знання, які вона здобула під час участі в молодіжних проектах, у повсякденному житті застосовує частіше. Були зазначені навички безпечної поведінки в Інтернеті, розпізнавання фейкових новин у медіа (Конотоп).

„Я брала участь у проекті E-tweening... Це проект, де спілкуються діти з різних країн, щоб налагодити спілкування, знайти друзів, а також цей проект розвиває здібності спілкування англійською мовою...”

Учениця, м. Конотоп

- Після завершення молодіжного проекту і учні/учениці, і студенти/студентки дізнаються, яких знань вони набули, безпосередньо в практичній діяльності, як одразу після участі, так і через великий проміжок часу в тій чи тій ситуації, що потребує застосування набутих знань чи навичок.
- Ніхто з учасників та учасниць фокус-груп не брав участі в заходах, де можна отримати Youthpass. Двоє учасників фокус-групи для студентської молоді брали участь у заходах, де отримали відкритий цифровий бейдж (Сєверодонецьк).
- Найчастіше документальним визнанням набутих знань і навичок під час участі в молодіжних проектах є паперові сертифікат, грамота чи диплом. Зазвичай участь у заході є єдиним критерієм для отримання сертифіката.

Тема 2: Форми визнання

- Часто усвідомлення молодими людьми досягнень у навчанні під час молодіжних проектів відбувається через неструктуроване самоспостереження та ситуативне порівняння себе з „собою вчорашнім”, досягнення в навчальній і позанавчальній діяльності (Сєверодонецьк, Конотоп).

„Просто ти починаєш готуватися до дорослого життя й розумієш, що це твій рівень саморозвитку. Якщо людина хоче розвиватись, вона йде на тренінги й розвивається для себе самої. А якщо ні – то ти просто сидиш у своєму кутку й нічого не робиш”

Студентка, м. Сєверодонецьк

- Досягнення в позанавчальній діяльності, пов'язаній з обраною спеціальністю, викладачі визнають, такі новини оголошують на рівні факультету/університету, дипломи та грамоти розміщують на „Дошці пошани” (Сєверодонецьк).

„Якщо ти маєш певні успіхи, радіють за тебе і викладачі, і твої друзі, і ті, з ким ти контактуєш... І ти знаходиш своїх друзів у цій сфері”

Студентка, м. Сєверодонецьк

- Знання й навички під час конкурсів оцінюють у складі журі як представники/представниці цієї галузі, так і працівники/працівниці громадських чи міжнародних організацій (Сєверодонецьк).

- Індивідуальний зворотний зв'язок щодо власних знань і навичок молоді люди зазвичай отримують, якщо звертаються безпосередньо до конкретного представника чи представниці журі (якщо це конкурс), організаторів/організаторок і тренерів/тренерок (якщо це освітній захід) (Сєверодонецьк, Конотоп).

- Молоді люди розуміють, що їхні навички, яких вони набули в молодіжних проектах, визнають зокрема й тоді, коли: 1) їх знов запрошують узяти участь у молодіжному проекті чи освітньому тренінгу, 2) вони отримують вербальне схвалення від викладачів/викладачок, учителів/учительок чи організаторів/організаторок освітнього заходу тощо (Сєверодонецьк, Конотоп).

- Якщо визнають ті чи ті навички і знання через проведення конкурсів, то, крім грамоти, бажано було б отримати якийсь матеріальний подарунок (ручку, флеш-карту, навушники, грошовий приз тощо) (Сєверодонецьк).

- Якщо це публічний виступ, то підтвердити навички можуть усі глядачі/глядачки, спостерігачі/спостерігачки та журі. Також важливим є підтвердження навичок людиною, яку молодь вважає авторитетом у цій галузі (Сєверодонецьк).

- Більшість молодих людей підкреслила важливість саморозвитку, рефлексії та висловила зацікавленість і відкритість для співпраці з радником/радницею, який/яка допомагав/допомагала би отримувати зворотний зв'язок і класифікувати навички та знання, яких вони набувають завдяки участі в молодіжних проектах (Сєверодонецьк, Конотоп).

Тема 3: Досвід визнання та валідації

- Молоді люди згадують їхні навички та знання, набуті в молодіжному проекті, коли подають заявки чи пишуть характеристики для участі в інших молодіжних проектах, зокрема освітніх (Сєверодонецьк, Конотоп), наводять відомості про позанавчальну діяльність у листі самоаналізу для нарахування стипендії (Сєверодонецьк).

„Краще показати сертифікат, ніж фотографію [з заходу]. Він має більше переваг – ти точно доводиш, що ти брав участь чи щось інше. І звичайний сертифікат може десь загубитися, а бейдж та сертифікат до нього збережені навіть на електронній пошті. Якщо потрібні докази участі, у будь-який момент можна або показати з телефону, або роздрукувати”

Студентка, м. Сєвєродонецьк

- Іноді як доказ організатори/організаторки молодіжних проектів чи конкурсів просять надіслати також копії сертифікатів про участь в інших проектах (Сєвєродонецьк, Конотоп).
- Більшість молодих людей, і серед учнівства, і серед студентства, висловила зацікавленість і відкритість щодо запровадження використання відкритих цифрових бейджів для визнання навичок і знань, набутих ними під час участі в молодіжних проектах, зокрема освітніх, і позанавчальній діяльності в закладі освіти (Сєвєродонецьк, Конотоп).

РЕКОМЕНДАЦІЇ УЧАСНИКІВ ТА УЧАСНИЦЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО ВАЛІДАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

- Розробити стандарти молодіжної роботи, стандарти професії „Молодіжний працівник/працівниця” для забезпечення неупередженості консультанта/консультантки з валідації результатів неформальної освіти в молодіжній сфері. Ці стандарти мають впливати з потреб молоді та бути створені за її участю.
- Забезпечити легітимність організації, яка видає сертифікати, шляхом: наявності інформації про організацію онлайн, надання легального статусу провайдера неформальної освіти, розробки знака якості для організацій, що провадять неформальну освіту, створення рейтингу таких організацій.
- Поширити практику використання відкритих цифрових бейджів для валідації результатів неформальної освіти різними організаціями в країні: закладами освіти, державними установами, громадськими й бізнесовими організаціями.
- Поширити практику надання молодим людям індивідуального зворотного зв'язку та планування розвитку компетенцій під час участі в проектах у молодіжній сфері, зокрема освітніх.
- Сприяти транскордонності та визнанню відкритих цифрових бейджів через удосконалення платформи badgescruft.eu і додавання автоматичного перекладу опису відкритого цифрового бейджу.

ПИТАННЯ ДЛЯ ФОКУС-ГРУП З МОЛОДИМИ ЛЮДЬМИ

Тема 1: Розуміння результатів навчання та застосування знань

1. Будь ласка, пригадайте молодіжні проекти, у яких ви брали участь, і розкажіть, якими були ваші основні результати навчання в цих проектах.

Зонд: чи застосовували ви знання, які здобули в проектах, у повсякденному житті?

2. Як ви дізнаєтесь після завершення молодіжного проекту, які знання ви здобули? Зонд: чи цілком відповідають категорії, надані, наприклад, в Youthpass, вашим результатам навчання?

3. Чи є ці інструменти достатніми для представлення того, що ви дізналися? У якій формі ви би відзначили навички, набуті вами в молодіжних проектах?

Тема 2: Форми визнання

1. Коли ви найбільше усвідомлюєте досягнення в навчанні під час молодіжних проектів? Як визнають ваші результати навчання?

Зонд: ви самі сформулювали ваші результати навчання чи це було під час обговорення з колегами й наставниками?

2. Які форми використовували для перевірки навичок, що ви їх набули завдяки участі в молодіжних проектах?

Підказка: паперовий сертифікат, онлайн-сертифікат, цифровий бейдж і т. ін.

3. Хто може й повинен дати підтвердження навичкам, яких ви набули в неформальній обстановці?

Підказка: ви, організація, що реалізувала проект, однолітки, роботодавці, треті неупереджені особи.

4. Чи будете ви відкриті для співпраці з радником/радницею, який/яка допоможе вам визнати і класифікувати навички та знання, яких ви набули завдяки участі в молодіжних проектах?

Тема 3: Досвід перевірки

1. Чи згадуєте ви ваші навички та знання, набуті в молодіжному проекті, у своєму резюме або подаючи заявки на інші проекти чи робочі місця? Чи надаєте ви докази і в якій формі? (особиста заява, сертифікат, довідка, портфель, цифровий значок тощо). Чи просили вас коли-небудь надати підтвердження навичок, набутих у неформальній освіті?

2. Чи ділились ви коли-небудь сертифікатом Youthpass або цифровими бейджами з роботодавцями чи з кимось за межами молодіжної спільноти?

3. Чи врахували роботодавці або особи із закладів освіти ваші Youthpass / цифрові бейджі або інші сертифікати про участь у молодіжних проектах? Чи були ці підтверджувальні документи корисними для отримання роботи або залучення до чогось?

4. Чи зацікавлені ви відображати ваші портфоліо або цифрові значки в соціальних мережах чи мати доступ до цієї інформації публічно?

5. Чи вважаєте ви, що сертифікати, портфелі та цифрові бейджі, Youthpass отримують достатню кількість підтверджень як засіб перевірки достовірності?

Зонд: чому так, чому ні? Додаткові коментарі: чи хотіли б ви додати щось до обговорення?

ПИТАННЯ ДЛЯ ФОКУС-ГРУП І ГЛИБИННИХ ІНТЕРВ'Ю З МОЛОДІЖНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ/ПРАЦІВНИЦЯМИ, ОСВІТЯНАМИ/ОСВІТЯНКАМИ

Тема 1: Документація результатів навчання

1. Чи існує централізований метод / національна нормативно-правова база / національна стратегія валідації неформальної освіти в Україні? Чи повинна Україна розглядати можливість визначення та призначення координаційної організації для валідації?
2. Чи було систематично впроваджено валідацію неформальної освіти у вашій країні й чи допомогло це особам досягти прогресу через інституційні, галузеві й національні межі?
3. Які критерії та формати використовують для документування неформальної та інформальної освіти в Україні? Якою мірою формати наявної документації підтримують передачу й визнання набутих знань, умінь і компетенцій?
4. Чи помітний перехід до методів валідації та визнання результатів навчання в останні роки?
Підказка: з паперових методів оцінки тощо.
5. Чи надають роботодавці значення навичкам, набутим під час участі в молодіжних проектах, коли потенційні працівники/працівниці представляють їх? Як роботодавці оцінюють або підтверджують ці знання? Які докази навчання мають потенційні працівники/працівниці для підтвердження?

Тема 2: Оцінка результатів навчання

1. Які процедури та інструменти підтримують ідентифікацію знань, навичок і компетентностей, набутих у вашій організації (організаціях)?
Зонди: чи є вони стандартизованими чи діалоговими? Хто бере участь у процесі ідентифікації навчання? Які обмеження цих методів ідентифікації знань?
2. Чи відомо вам про керівництво й консультування як частину процесу валідації? Чи повинні керівництво й консультування бути частинами процесу валідації?
Підказка: консультант/консультантка звертається до потенційних кандидатів для перевірки, оцінює широту та глибину доказів навчання (допомагає розвивати самосвідомість, це називається картографією компетентності).
Зонд: як забезпечити неупередженість консультанта/консультантки?
3. Які з цих методів були ефективними для оцінки набутих навичок у вашому досвіді? Які інструменти представлення доказів є найбільш ефективними?
[Модератор/модераторка: передайте картку і попросіть кожного учасника та учасницю оцінити].
4. Які стандарти або орієнтири порівнюють з результатами навчання особи? Як оцінюють докази для встановлення достовірності перевірки знань?
Зонди: чи є ці інструменти транскордонними?
5. Як можна забезпечити легітимність організації, яка видає сертифікати?

Методи	Найбільш відповідні	Відповідні	Невідповідні	Найменш відповідні
Тести та іспити	Найбільш відповідні	Відповідні	Невідповідні	Найменш відповідні
Діалог і розмовні методи (інтерв'ю та обговорення)	Найбільш відповідні	Відповідні	Невідповідні	Найменш відповідні
Декларативні методи (незалежна ідентифікація та реєстрація компетенцій, перевірена третіми особами)	Найбільш відповідні	Відповідні	Невідповідні	Найменш відповідні
Спостереження (вилучення доказів від кандидатів під час виконання повсякденних завдань)	Найбільш відповідні	Відповідні	Невідповідні	Найменш відповідні
Симуляції	Найбільш відповідні	Відповідні	Невідповідні	Найменш відповідні
Докази, отримані з роботи або іншої практики (добровільна активізація, робочі ситуації)	Найбільш відповідні	Відповідні	Невідповідні	Найменш відповідні
Інший				

Докази	Найбільш ефективні	Ефективні	Неефективні	Найменш ефективні
Резюме й індивідуальний опис компетенцій	Найбільш ефективні	Ефективні	Неефективні	Найменш ефективні
Звіти третіх сторін (листи-рекомендації)	Найбільш ефективні	Ефективні	Неефективні	Найменш ефективні
Портфоліо (самооцінка компетенцій з підтвердженням досвіду, свідченнями діяльності учасників, посиланнями тощо)	Найбільш ефективні	Ефективні	Неефективні	Найменш ефективні
Інший				

Тема 3: Цифрові бейджі

1. Чи знайомі ви з концепцією цифрових / відкритих бейджів? Чи є вони ефективним методом для відображення навичок? Чи потенційні роботодавці надають цьому значення?
2. Чи вирішують цифрові бейджі деякі питання перевірки й розпізнавання краще, ніж традиційні сертифікати?
3. Чи можуть прототипи відкритих бейджів для конкретних країн перешкоджати їх передачі через національні кордони? Як їх можна зробити більш транскордонними?

Додаткові коментарі: чи хотіли б ви додати щось до обговорення?

